

Janez Pustovrh

Stota obletnica prvega državnega prvenstva v smučanju

Izvleček

Letos obeležujemo stoto obletnico organizacije prvega državnega prvenstva v smučanju. Zimskošportni odsek Slovenske športne zveze je z Rudolfom Badjuro in Josom Gorcem na čelu z organizacijo državnega prvenstva takratne države postavil temelje tekmovalnega smučanja v Sloveniji. Na obronkih Bohinjske Bistrice so se maloštevilni navdušenci v smučarskih tekih in smučarskih skokih pomerili med seboj in zaorali tekmovalno ledino vse bolj priljubljenega športa, ki je sčasoma začel poosebljati nacionalno identiteto. Na skromnih temeljih entuziastičnih začetnikov, tako organizatorjev kot tekmovalcev, so se kalile generacije slovenskih tekmovalcev in tekmovalk, ki so v povojnem obdobju dosegle tudi priključek k svetovnemu vrhu. In prav ob 100. obletnici so slovenski smučarji in smučarke dosegli rekordni mejnik pri številu medalj, osvojenih na enem svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju.

Ključne besede: zgodovina smučanja, smučarski teki, smučarski skoki, državno prvenstvo

FOTO: Lisi Niesner/Reuters

Hundredth anniversary of the first national skiing championship

Abstract

This year we are celebrating the hundredth anniversary of the organization of the first national skiing championship. The Winter sports section of the Slovenian Sports Association, led by Rudolf Badjura and Joso Gorec, laid the foundations of competitive skiing in Slovenia by organizing the national championship of the then state. On the slopes of Bohinjska Bistrica, a small number of enthusiasts in cross-country skiing and ski jumping competed against each other and plowed the competitive fallow of the increasingly popular sport, which eventually began to embody national identity. Generations of Slovene competitors, who in the post-war period also reached the connection to the top of the world, grew up on the modest foundations of enthusiastic beginners, both organizers and competitors. And on the occasion of the 100th anniversary, Slovenian skiers reached a record milestone in terms of winning the number of medals at one world championship in Nordic skiing.

Keywords: history of skiing, cross-country skiing, ski jumping, national championship

Prvo državno prvenstvo v smučanju, sanžanju in drsanju je bilo organizirano v nedeljo, 20. februarja 1921, v Bohinju, ki so ga takrat zaradi turistične obljudenosti poimenovali tudi »jugoslovanski Davos«. Smučarska tekmovanja so potekala v okviru prireditve Zimsko-sportni meeting v Bohinju (Batagelj, 2009), kjer so tekmovali še sankarji in drsalci. Prireditev je organizirala takratna Sportna zveza Ljubljana, ustanovljena leta 1920 (Pavlin, 2020). Badjura (1924) to smučarsko tekmovanje v knjigi Smučar poimenuje kot »1. jugosloven. smučška tekma v Bohinju«. V članku z naslovom Smučška tekma v Bohinju (Badjura, 1921), ki je izšel v Planinskem vestniku (velja za najstarejšo slovensko revijo, ki še izhaja), je avtor zapisal: »Prvikrat smo se to pot z veseljem sešli smučarji z raznih pokrajin širše naše kraljevine, da se merimo vzajemno na smučkosportnem polju; prvokrat so se ta dan ojunačile brhke naše dame na smučkah in je nastopil v tekmi poleg moškega tudi 'nežni' spol in prvokrat smo imeli priliko opazovati, kako so krilili v elegantni drži po zraku smučarji-skakači raz našo prvo umetno skakalnico.« V reviji Sport, ki je začela izhajati junija leta 1920 in je objavljala informativne sestavke o smučanju, so organizatorji napovedovali to smučarsko slovesnost v Bohinju. V razpisu smučarske tekme za prvenstvo Jugoslavije in Slovenije (Sportna zveza Ljubljana, 1921), ki ga je objavil Zimskosportni odsek Sportne zveze Ljubljana sporazumno z Jugoslovanskim olimpijskim odborom v Zagrebu, je navedeno, da se tekmovalci in tekmovalke lahko prijavijo za naslednja tekmovanja:

- Tekma starejših za »prvenstvo Jugoslavije in Slovenije« po brdih na približno 7 km daljave (dovoljena je udeležba vsem jugoslovanskim smučarjem, moškim nad 18 let, tekmuje se ne glede na število udeležencev, prijavnina znaša 10 dinarjev).
- Tekma mlajših za »prvenstvo Bohinja« po brdih na približno 4 km daljave (dovoljena je udeležba vsem jugoslovanskim smučarjem, starosti pod 18 let, ki si še niso priborili »nikake nagrade«; tekmuje se ne glede na število udeležencev, prijavnina znaša 5 dinarjev).
- Damska tekma za »prvenstvo Gorenjske« po brdih na približno 3 km daljave (tekmuje se ne glede na število udeležencev, prijavnina znaša 2 dinarja).
- Tekma v skoku za »prvenstvo Jugoslavije in Slovenije« raz skakalnico (veljala so ista

določila kot za tekmovanje v tekih na 7 km).

Posebna določila v razpisu še navajajo, da je trening in ogled tekmovalne proge dovoljen le dan pred tekmo in le v »srenu in osrenjenem snegu«, da bo z žrebom določen vrstni red tekmovalcev na štartu, da je prosta izbira smuč in ostale opreme in da »pritožnina« znaša 5 dinarjev.

Sicer se je tekmovalo po pravilih, ki jih je Sportna zveza objavila v Sportu – ilustrirani tedenski reviji hkrati ob razpisu tega tekmovanja (Sportna zveza, 1921). Ta med drugim navajajo, da se smučarskih tekem lahko udeležujejo vsi jugoslovanski smučarji, ki so amaterji ne glede na spol in starost, medtem ko so »smučarji po poklicu od tekme izključeni«. Tekmovalci lahko uporabljajo eno »kolec« ali dve palici. Če proga ni markirana, »odpošlje starter krmarja izven konkurence, ki trasira tekmovalno progo s svojimi smučicami«. Štarta se po vrstnem redu izžrebanih štartnih števil »po od vodstva tekme določenih presledkih, posamič in iz enega in istega mesta na startu na povelje Smuk v momentu, ko zapusti sekundni kazalec št. 60«. Tekmovalcu se izmeri čas prihoda v cilj, »ko smukne smučar z obema smučkama skozi cilj brez ozira na drugo njegovo opremo«.

Udeleženci državnega prvenstva, ki so bili člani klubov, vključenih v športno zvezo, so bili na osnovi izkaznice športne zveze deležni 50 % popusta pri prevozu z železnico (»Znižane vožnje v Bohinju«, 1921). Rudolf Badjura je v Planinskem vestniku št. 2 iz leta 1921 (Badjura, 1921) o tem tekmovanju zapisal: »Ta dan bo tvoril prevažen datum v zgodovini razvoja jugoslovanskega smu-

čarstva in turisticke.« Potek prireditve je bil podrobno opisan v reviji Sport (»Zimsko-sportni meeting v Bohinju«, 1921) in Planinskem vestniku (Badjura, 1921).

Na tekmovanje se je prijavilo 35 smučarjev, med njimi so bila 4 dekleta in tudi 7 tekmovalcev iz Zagreba. Štartalo jih je 30, saj se tekmovalci, ki so bili prijavljeni tudi na tekmo v drsanju na Bohinjskem jezeru, niso mogli sočasno udeležiti obeh tekem. Badjura ugotavlja, da je tokratna udeležba bistveno številčnejša v primerjavi s »peščico predvojnih smučških krmarjev«, vendar obžaluje, da so izostali smučarji iz Mojstrane, Kranjske Gore in Tržiča, ki so imeli takrat za sabo že mnogo uspešnega treninga.

Sprva je bila predvidena daljša tekmovalna razdalja, vendar so jo organizatorji prireditve skrajšali za fante na 5 km in za dekleta na 3 km. Izbrana je bila proga iz ruta 'Repair' (krog 850 m) nad izvirom Bohinj. Bistrice pod Liscem (1649 m) pred Črno prstjo in preko cele valovite planjave in brd Dobrave (593 m) od Telečnice tik nad zapadnim delom vasi Bohinjske Bistrice (512 m), kjer je bil postavljen cilj. Badjura v poročilu navaja, da je bila proga dokaj »gladka«, vendar je bilo treba na progi premagati več »protistrmin«, jarkov, prehodov čez kolovoze itd. Na progi je bilo več vrst snega, saj se je sreč od prejšnjega tedna obdržal le še na nekaterih senčnih delih proge. Sneg se je oprijemal smuč tistim, ki jih niso namazali. Vreme je bilo nekoliko oblačno. Na ključnih točkah proge so stali kontrolorji: g. gozdar Janša, Pstros, gozdni čuvaj Lakota in drugi uslužbenci gozdnega oskrbništvu v Bohinju, ki so »dragevolje prevzeli sitno nalogo čuvati celo vrsto mimo dirjajočih smučarjev«. Starterja sta bila: g. dr. Lipovščak iz Zagreba na

Slika 1. »Iz smučke tekme: Gdč. Knezova na cilju«. Avtor fotografije J. Kunaver. Povzeto po Kunaver (1921), Sport, 2(12), 92.

moškem tekmovalstvu in g. ing. Miklavič iz Bohinja na ženskem startu.

■ »Tekma na daljavo«

Izvedena je bila dopoldne. Vreme je bilo nekoliko oblačno. Tekmovalci in tekmovalke so ob 7.45 izpred hotela Markeš skupaj odšli proti štartnim mestoma. Spotoma so ob progi do štarta deklet postavljali zastave, naprej do štarta moških pa so progo poredko označili z rdečimi markirnimi listki. Tekmovalci so prispeli na štart nad krajem Žlan ob 9.30. Rudolf Badjura je tekmovalcem razložil potek proge, nato pa se je ob 9.40 kot predtekmovalec podal proti cilju. Na cilju je ob 9.57 sporočil, da je proga pripravljena in da se bo štart začel ob 10. uri (»Zimsko-sportni meeting v Bohinju«, 1921). Tekmovalce je na cilju veselo in burno pozdravljalo občinstvo, ki jih je lahko spremljalo s pogledom vse od vrha Dobrave. Okrog 11. ure je občinstvo že pozdravilo v cilju tudi vsa 4 dekleta. Okrog 11.30 je bila dopoldanska tekma končana v vsesplošno zadovoljstvo tekmovalcev in gledalcev.

Rezultati tekmovalstva

Tekma starejših po brdih na daljavo 5 km (prvenstvo Jugoslavije in Slovenije za leto 1921):

1. Janez Hlebanja, gozdar iz Rovtarice v Bohinju (klub: ZSOBB), čas 21:49,2
2. Dušan Zinaja iz Zagreba (klub: HAŠK), čas 22:43,2
3. Zvonimir Ferič, zlatar – Zagreb, (klub: ZLSK), čas 25:08,8

Tekmovalstvo je uspešno zaključilo 9 tekmovalcev. Zagrebčan Pandaković je »zablodil in odstopil«. Zadnji tekmovalec je dosegel čas 44:21,8.

Če je čas teka Rudolfa Badjura kot predtekmovalca v reviji Sport (»Zimsko-sportni meeting v Bohinju«, 1921) naveden pravilno, lahko ugotovimo, da je za progo potreboval 17 minut, kar pomeni najhitrejši čas med vsemi tekmovalci. Po uradnih rezultatih je bil sicer najhitrejši Zdenko Švigelj (s časom 21:45,8), poznejši jugoslovanski olimpijec na prvih zimskih olimpijskih igrah leta 1924 v francoskem Chamonixu, ki pa je tekmoval v mlajši starostni kategoriji in tako ni osvojil naslova državnega prvaka. Lahko bi sklepali, da se je Badjura zaradi organizacije prvega državnega prvenstva in s tem pionirskega dela v smučanju odpovedal naslovu prvega državnega prvaka

v smučanju. Za Badjuro je znano, da se je že v skupini Dren proslavil kot dober smučar, da je leta 1913 na vojaški smučarski tekmi v Bohinju zasedel 3. mesto (»Sankaška in smukaška dirka«, 1913; Badjura, 1924) in da je bil absolvent treh enomesečnih vojaških smučarskih tečajev v Visokih in Nizkih Turah ter leta 1917 tudi udeleženec specialnega dvomesečnega vojaškega visokoalpinskega tečaja pri poročniku Bilgeriju v Innsbrucku in na Wiesbachhornu oz. Mooserbodnu (Batagelj, 2009).

Tekma mlajših po brdih na daljavo 5 km (prvenstvo Bohinja za leto 1921):

1. Zdenko Švigelj, dijak, Ljubljana (klub: Ljubljanski športni klub), čas 21:45,8. Dosegel je absolutno najhitrejši čas na 5 km in je bil tako za 3,4 sekunde hitrejši od državnega prvaka Hlebanje.
2. Fedor Švigelj, dijak, Ljubljana (klub: Ljubljanski športni klub), čas 22:43,0
3. Stanko Trnkoczy, dijak, Ljubljana (klub: Ljubljanski športni klub), čas 24:00,8

Uvrščenih je bilo 13 tekmovalcev. Dva sta zlomila smuči in odstopila. Najslabše uvrščeni je prečkal cilj v času 44:17,0.

Damska tekma po brdih na daljavo 3 km (prvenstvo Gorenjske za leto 1921):

1. Beba Trammerjeva iz Mostarja (klub: ZSOBB), čas 15:30,8
2. Jelka Naglasova iz Ljubljane (klub: Ljubljanski športni klub), čas 16:44,8
3. Mira Knezova iz Ljubljane, (klub: Ljubljanski športni klub), čas 20:33,2

Ženske so tekmovalce na zadnjem 3-kilometrskem odseku moške proge. Na cilj so prišle vse 4 tekmovalke, zadnja v času 20:55,6.

V času pred tem prvenstvom je revija Sport objavila novice, da so v tistem času Švicarji tekmovali na 14-kilometrski razdalji (»Švicarsko smuško prvenstvo«, 1921) in da so na prvenstvu dunajskih smučarskih klubov zmagovalcu na 16-kilometrski progi zabeležili čas 1:11:54 (»Na Semmeringu«, 1921).

■ »Tekma v skoku«

Izvedena je bila popoldne med 14. in 15. uro na umetni skakalnici tik nad bohinjskim sankališčem Belvedere. Popoldne se je vreme zjasnilo in še več gledalcev kot dopoldne je lahko v soncu uživalo v pogledu na Triglav in sosednje vrhove. Gledalci so nestrpnost pričakovali začetek tekmovalstva,

saj večina še ni videla smučarskih skokov, razen tistih, ki so jih že videli na kinematografskih platnih. Tekmovalja se je udeležilo 5 skakalcev, od tega dva Zagrebčana. Po preizkusnih skokih je bil določen polovični zalet. G. Dušan Zinaja iz Zagreba si je pri poskusnem skoku zlomil smučko, zato so v nadaljevanju skakali le še 4 tekmovalci, in sicer vsak po trikrat. Najdaljši skok je meril 13 m (Kavšek s padcem), najkrajši 8 m, »3 skoki so bili brezhbitni, posrečeni, drugi manj posrečeni«. Najdaljša veljavna skoka sta merila 9 m (Pogačar in Dolenc).

Slika 2: »Iz skakalne tekme: Padec inž. Jaroša«. Avtor fotografije J. Kunaver. Povzeto po Kunaver (1921), Sport, 2(11), 85.

Rezultati »Tekme v skoku« (prvenstvo Jugoslavije in Slovenije za leto 1921):

1. Joža Pogačar, Ljubljana (klub: Ilirija) ocena: 2.9545 točk
2. Akad. Jože Dolenc, Ljubljana (klub: LSK) ocena: 2.9775 točk
3. Akad. Ivo Kavšek, Ljubljana (klub: Ilirija) ocena: 3.800 točk

Uvrščeni so bili 4 tekmovalci. Zagrebčan Zinaja je odstopil zaradi zlomljene smuči. Zadnji tekmovalec je dosegel 4.0125 točk.

V času pred prvenstvom je revija Sport objavila novice, da je na švicarskem prvenstvu v smučarskih skokih zmagoval tekmovalec Eidenbenz z dvema 36-metrskima skokoma (»Švicarsko smuško prvenstvo«, 1921), da je na prvenstvenih tekmah dunajskih smučarskih klubov tekmovalec Bildstein skočil 41 metrov (»Na Semmeringu«, 1921) in da v

Ameriki že presegajo 65-metrsko znamko. To sta bila Norvežana Haugen in Halvorsen, ki sta v Rocky Mountains v Koloradu tudi zgradila tri skakalnice (»Senzacionalni skoki s smučmi«, 1921).

Smučarska tekmovanja prvega državnega prvenstva v smučanju je vodil (»Zimsko-sportni meeting v Bohinju«, 1921) »odbor sestavljen iz zimskosportnih strokovnjakov, gg. dr. Lipovščaka, dr. Pandakovića, dr. Ulmanskega iz Zagreba, ing. Božiča, ing. Mikloviča iz Bohinja ter dr. Souvana, Rud. Badjura, dr. Zupanca, sodnika Jenčiča, Josu Gorca in Uratariča, tajnika Sportne zveze iz Ljubljane«.

Badjura (1921) v poročilu še pripiše, da »se je izvršila smučarska tekma, ki jo brez dvoma smemo imenovati najlepšo in najimennitnejšo letošnjo zimskosportno prireditev, v celoti brez vsakega neprijetnega pripetljaja in v lepem redu; bohinjski zdravnik g. dr. Vacek je mogel ves čas mirno ostati na svojem opazovališču kot navadni opazovalec«.

Tekmovanje v skokih je potekalo na stroške Športne zveze v decembru leta 1920 zgrajeni t. i. Žižkovi skakalnici (Batagelj, 2009) na severnem pobočju Črne prsti v bližini bohinjskega predora. Skakalnica je dobila ime po Cirilu Žižku, ki je vodil gradbeni projekt Zimskošportnega odseka, ki je tedaj deloval v okviru Športne zveze. To je bila prva javna skakalnica v državi, ki pa se ni mogla v tistem času primerjati z nekaterimi v tujini, kjer so že presegali dolžino skokov 40 m. Za skakalnico (Menci, 1920) se je določil »teren s povprečno napetostjo 25 stopinj, višina skakalnice same pa z 1,10 m... Zaleť skakalnice je dolg 54 m in pričržen z napetostjo 15 stopinj, ki po 20 metrih preide v napetost 25 stopinj, 5 metrov pred odskokom pa v napetost 6 stopinj... Skakalnica je zgrajena na 4 m širjave. Takoj pod odskokom je napetost terena na daljavo 58 m vedno 25 stopinj in pride potem polagoma v ravnico, kjer je sportniku mogoče po uspelem skoku pokloniti se svoji občudovalki z uspehim telemarkom ali chistacijano.« Po takrat veljavnih pravilih je zmagal skakalec (Guček, 1998), ki je zbral najmanjše število točk v seštevku dolžine skoka in sloga.

Tekmovanja v smučarskih tekih se je udeležil tudi tekmovalac Stane Predalič, ki se je spominjal (Hrovatin, 1954): »Pred pričetkom nas je popeljal tov. Badjura ob stezi in nam jo razkazal. Takrat smo smučali samo v eno stran in je bila speljana smučina od nastopišča (starta) do cilja navzdol po visečem svetu. Na stezi so bile tudi razne ovire.

Slika 3. »Skupina tekmovalcev smuške tekme v Bohinju«. Avtor fotografije F. Vesel. Povzeto po Vesel (1921), *Sport*, 2(11), 81.

Ustavili smo se pred veliko jamo, napolnjeno s smrečjem. Preplašenim nam je Badjura dopovedoval, da bo stal ob jami mož z dolgim kolom, ki bo vsakomur pomagal iz zagate, če bi 'padel' vanjo. Reševalec je imel potem izmed nas vseh res največ dela. Tekma je potekala bolj v veseli volji ...«

Po tekmovanju se je Športna zveza prek revije *Sport* obrnila tudi na vse fotografe, ki so bili na smučarskih tekmah za državno prvenstvo, naj jim pošljejo svoje fotografije za nadaljnjo promocijo smučarskega športa. Fotografije so bile objavljene v različnih številkah revije *Sport* in so verodostojen dokaz tega za slovensko smučanje zgodovinskega dogodka.

Gostitelji drugega državnega prvenstva v smučarskih tekih, tedaj poimenovanega kot »2. smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije« (Batagelj, 2009), so bili Ratečani naslednje leto, natančneje 26. 2. 1922. Tekmovanje je organiziral Zimskošportni odsek pri Športni zvezi. Štart je bil visoko nad Tamarjem, cilj pa blizu takratne železniške postaje. »Tekme se je udeležilo 62 smučarjev, med njimi poleg Ljubljancanov tudi en Beograjčan, štirje Zagrebčani ter Celjani in domačini iz Kranjske Gore in Bohinja. Proga je vodila izpod Jalovca skozi vso planiško dolino na daljavo 10 km in je bila prav skrbno pripravljena, tir izvožen in markiran z zastavicami,« lahko preberemo v takratnem dnevniku *Jutro* (»Nedeljska smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije«, 1922). Vendar tudi tokrat najhitrejši tekač (znova je bil to Zdenko Švigelj) ni postal državni prvak (Batagelj, 2009). To je postal šele če-

trtouvrščeni, ker sta prvo- in drugouvrščeni tekmovala še v konkurenci juniorjev pod 25 let, tretjeuvrščeni pa je tekmoval izven konkurence, ker ni bil registriran pri nobenem klubu. V poročilu te tekme je zapisano (Badjura, 1922): »V celem smo torej lahko zadovoljni s potekom te sijajne, dosedaj najlepše jugoslavske smučarske manifestacije, na kateri je vse pokazalo svojo lepo dobro voljo: tako smučarji kot gledalci in v ne mali meri – kar posebno poudarjamo – naši pristni narodnozavedni Ratečani in Ratečanke kakor tudi samo božanstveno planinsko solnce nad divno našo 'Planico', ki jo toplo priporočamo vsem turistom.« V času izvedbe tega tekmovalja je bil v režiji Augusta Veličana Beštra posnet prvi slovenski športni film z naslovom *Smučarska tekma za smuško prvenstvo Jugoslavije v Planici pri Ratečah*. V reviji *Sport* je avtor članka (D. Z., 1922) zapisal: »Izšel je slovenski film. Že to je velikega pomena za Slovence, večje važnosti je pa za nas sportnike, da je prvi slovenski film – sportni film! Sport danes ni več zabava, samo gotovim ljudem namenjena, temveč je postal neobhodna življenjska potreba naroda ...« Ta 6-minutni film je v hrambi Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu RS.

Rudolf Badjura (1881–1963) je nedvomno eden najzaslužnejših za pionirski razvoj smučanja v Sloveniji, ki je postopoma privedel do organizacije prvega državnega prvenstva v smučanju. Njegovo življenje (Geršič idr., 2014) je bilo tesno povezano »s smučanjem, preživljanjem prostega časa v naravi, pisanjem turističnih vodnikov, zbiraanjem ljudskega izrazja in imen ter s skrbjo

za slovenstvo». Bil je eden prvih tekmovalcev v smučanju in začetnik organiziranega poučevanja smučanja v Sloveniji. S skupino Drenovci je pionir visokogorskega turnega smučanja pri nas. Januarja leta 1914 je v Bohinjski Bistrici organiziral »Prvi redni civilni smuški tečaj za sportnike, lovce in gorske vodnike«, takoj nato pa še »Prvi redni civilni smuški tečaj za sportnike v Ljubljani« (Badjura, 1924). Bil je pobudnik ustanavljanja smučarskih klubov v Sloveniji. Tako je bil leta 1919 ustanovljen prvi slovenski smučarski klub Smučarski klub Ljubljana (»Naše slike«, 1921), ki pa je deloval samo tri leta (Gorec, 1938). Bil je pisec strokovne smučarske literature. Prvo smučarsko terminologijo (Ulaga, 1990) je izdal leta 1914 v dveh podlistkih časopisa Slovenski narod (izpopolnjeno verzijo je izdal še leta 1931), v reviji Sport je leta 1920 objavil svoj prevod Valvasorjevega zapisa o bloškem smučanju Čudna hoja po zasneženih gorah in leta 1924 izdal prvo slovensko knjigo o smučanju, ki jo je naslovil preprosto Smučar.

Slovenski športni prostor je povezala leta 1920 ustanovljena Športna zveza Ljubljana (Pavlin, 2005). Še istega leta je bil pod njenim okriljem ustanovljen Zimskošportni odsek, ki se je leta 1922 preimenoval v Jugoslovansko zimskošportno zvezo (JZSS) s sedežem v Ljubljani. JZSS je bila sprejeta v svetovno mednarodno zvezo Mednarodno smučarsko komisijo (predhodnico Mednarodne smučarske zveze – FIS) leta 1923 (Stepišnik, 1968), s tem pa se je odprla tudi možnost, da so naši tekmovalci v smučarskih tekih nastopili že na prvih zimskih olimpijskih igrah v francoskem Chamonixu leta 1924. Najuspešnejši tekmovalci medvojne dobe Franc Smolej in njegovi sovrstniki so nato uspešno tlakovali pot povojnim rodovom slovenskih nordijskih smučarjev, ki so se po tekmovalnih uspehih priključili svetovnemu vrhu. Po 100 letih tekmovalnega smučanja v Sloveniji so letos naši nordijski smučarji in smučarke na enem svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju osvojili rekordno bero medalj. Na prvenstvu v nemškem Oberstdorfu so osvojili 6 medalj. Bohinj in Planica sta odigrala pionirsko vlogo pri organizaciji tekmovalj v smučarskih tekih in smučarskih skokih. Po prvi mednarodni tekmi leta 1931 je Bohinj leta 1986 prvič na slovenskih tleh gostil tekmovalje smučarjev tekačev za svetovni pokal, medtem ko je Planica po posodobitvi leta 2015 že naslednje leto (2016) organizirala prvo tekmovalje smučarjev tekačev za svetovni pokal in bo leta 2023 priredil prvega svetovnega prven-

stva v nordijskem smučanju v Sloveniji. Kar 81 let je morala Slovenija čakati na organizacijo svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju, saj je že Jugoslovanska zimskošportna zveza z Josom Gorcem na čelu (Batagelj, 2009) kandidirala za organizacijo svetovnega prvenstva v letu 1942.

Literatura

1. Badjura, R. (1921). Smučarska tekma v Bohinju. *Planinski vestnik*, 21(2), 46–48.
2. Badjura, R. (1922). II. smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici pri Ratečah dne 26. februarja 1922. *Sport*, 3(4), 25.
3. Badjura, R. (1924). *Smučar*. Ljubljana: Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg.
4. Batagelj, B. (2009). *Izum smučarske tradicije: kulturna zgodovina smučanja na Slovenskem do leta 1941*. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.
5. D., Z. (1922). Prvi slovenski športni film. *Sport*, 3(7), 51.
6. Geršič, M., Batagelj, B., Berčič, H., Bokal, L., Guček, A., Kavar, J., ... Torkar, B. (2014). *Rudolf Badjura – življenje in delo*. Ljubljana: Založba ZRC.
7. Gorec, J. (1938). V dobi smučarskega kluba Ljubljana. V *Ob 10-letnici Smučarskega kluba Ljubljana 1928–1938* (str. 32–33). Ljubljana: Smučarski klub Ljubljana.
8. Guček, A. (1998). *Po smučinah od pradavnine*. Ljubljana: Magnolija.
9. Hrovatin, B. (1954). Zgodovina domačega smučanja. V *Priročnik za smučarske vaditelje 1. del* (str. 207–219). Ljubljana: Časopisno založniško podjetje Polet.
10. Menci (1920). Smučarska skakalnica v Bohinju. *Sport*, 1(27), 5.
11. Na Semmeringu. (1921, februar). *Sport*, 2(7), 54.
12. Na Naše slike. (1921, februar). *Sport*, 2(1), 8.
13. Nedeljska smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije. (1922, 26. februar). *Jutro*, 3(50), 2.
14. Pavlin, T. (2005). »Zanimanje za sport je prodrlo med Slovenci že v široke sloje« *Telesnokulturno in športno organiziranje na Slovenskem pred prvo svetovno vojno in po njej*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
15. Pavlin, T. (2020). Stoletnica ustanovitve prvih krovnih športnih asociacij na Slovenskem aprila 1920. *Sport*, 68(1–2), 39–44.
16. Sankaška in smukaška dirka. (1913, februar). *Slovenski narod*, 46(45), 4.
17. Senzacionalni skoki s smučmi. (1921, februar). *Sport*, 2(7), 54.
18. Sportna zveza Ljubljana. (1921). Razpis smučarske tekme za prvenstvo Jugoslavije in Slovenije. *Sport*, 2(5), 38.

19. Sportna zveza. (1921). Tekmovalna določila za smučarske tekme v Sloveniji. *Sport*, 2(5), 38–39.
20. Stepišnik, D. (1968). *Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem*. Ljubljana: DZS.
21. Švicarsko smuško prvenstvo. (1921, februar). *Sport*, 2(7), 54.
22. Ulaga, D. (1990). Ob 70-letnici športnega smučanja na Slovenskem. Rudolf Badjura – pionir slovenskega smučarstva. *Sport*, 38(3–4), 23–24.
23. Zimsko-sportni meeting v Bohinju. (1921, februar). *Sport*, 2(9), 65–67.
24. Znižane vožnje v Bohinj. (1921, februar). *Sport*, 2(7), 54.

Prof. dr. Janez Pustovrh
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
janez.pustovrh@fsp.uni-lj.si